

Draga Prietene,

Astazi am fost chemat sa vad o persoana intr-un spital de ingrijiri paleative, o femeie cu o forma terminala de cancer, care cu putin inainte de venirea mea fusese informata ca mai are de trait doar 3-4 saptamani. Ea nu mai putea sa se alimenteze pe gura si era hranita prin perfuzii venoase cu substante indispensabile vietii.

M-a asezat pe un scaun langa patul ei, i-am atins mana si i-am cerut voie sa vorbesc. A acceptat cu conditia sa nu stau mai mult de cateva minute. Cred ca a acceptat mai mult din politete. Arata mai tanara decat virsta ei biologica, o femeie ingrijita, care acum era intr-o profunda stare de soc. Ce as putea sa-i spun? Am simtit o povara si raspundere imensa: cum sa-i transmit ca sunt alaturi de ea, ca sunt cu ea impreuna in deznadejdeea ei, ca ceea ce simt este autentic, nimic jucat, ce cuvinte sa folosesc? Daca as gresi acum, la inceput, nu mai puteam repara nimic mai tarziu... Am lasat o clipa lunga sa se scurga, in care m-am uitat la ea, tinand palma mea apasata pe mana ei ce statea sprijinita pe patul de spital. Ceva special simteam in gat si fata, e ceea ce se intampla mereu cand imi vine sa plang. Am inceput timid: "*cum va mai simtiti? vreti sa vorbiti? am venit sa vorbim impreuna*" si apoi cuvintele au inceput sa curga spontan in timp ce urmaram fata ei, ca sa observ felul cum sunt primit. Si astfel s-a infiripat o conversatie prin care am incercat sa-i trimit un mesaj de compasiune, de caldura umana si cateva sugestii de a sta cu mintea in prezent, de a observa si descrie in cuvinte tot ce percepe fara sa judece si de a trece prin fiecare clipa cu serenitate. Am mai asigurat-o ca o sa mai vin sa o vad, o sa-i mai dau telefon si mai ales ca-mi pasa de ea...

Si am plecat de la spital cu gandul la puterea cuvintelor, putere de care ne place sa amintim in diferite situatii. Cand spunem: “*m-ai ranit*”, “*m-ai induiosat*”, “*m-ai mintit*”, “*m-ai imbarbata*”, etc. nu spunem altceva decat ceea ce ne-au facut cuvintele celuiilalt. Si mai spunem ca la inceput a fost cuvantul, ca sa aratam primatul cuvintelor si implicit a spiritului asupra oricarei materii sau dobandiri materiale tranzitorii, perisabile, desi cuvantul zboara...dureaza atat cat este articulata sau citit. Dar cat de remanent este! El poarta cuvantul tainelor, mesajul religiei, cuvantul cartilor sfinte, cuvantul Domnului, el poarta intelesurile spiritului, a cunoasterii si necunoasterii, el poarta adevarul, tot atat de usor ca si neadevarul. Si toate astea pentru ca mintea noastra are structura lingvistica, nu putem intelege si gandii decat in cuvinte; imaginam sau rememoram tot in cuvinte. Tot ce vedem, auzim sau simtim, tot ce percepem in general, este codificat si decodificat prin intermediul cuvintelor.

Astazi, au fost cuvintele mele vehicolul emotiilor mele sau invers, emotiile au generat cuvinte prin care am vrut sa-i alin suferinta si deznadejdea pacientei mele? Aceasta este o problema greu de rezolvat pentru ca cuvintele si emotiile sunt atat de strans legate cauzal si temporal incat e greu sa discerne care apare mai intai, emotia sau cuvantul. Oricum ar fi, cuvintele subliniaza cel mai bine bunul simt comun, acel inteles generat colectiv, la care ne aliniem spontan si intuitiv, pentru a fi adecvati cu sensul lucrurilor, asa cum lucrurile curg neintrerupt. Si mai e ceva: cat de profesionist ai fi, tot “bunul simt comun” este cel la care apalezi ca sa fi adecvat intr-o situatie care angajeaza profund natura ta umana, ca in dragoste sau in durerea compasionala.

Si am mai aflat, de-a lungul carierei mele, cat de mare putere au cuvintele ca sa schimbe. Ele sunt vehiculele schimbarii in psihoterapie, pentru ca ele imbunatatesc

motivatia, ele sporesc vointa, ele ajuta individul sa afle felul cum gandeste, cine si ce este si cine si ce vrea sa fie. Pentru ca ele il fac sa creada sau sa accepte ca valabil sau sa rejeteze ca neadevarat sau strain ceea ce aude, ceea ce i se spune. Daca ceea ce auzi ti se pare adevarat, cuvintele parca se prind de tine, iar daca ce auzi ti se pare fals, cuvintele sunt repudiate simplu si intuitiv sau mai elaborat, cu contraargumente, fara a avea prea mare grija la evidente sau logica. Este aici vorba de o neutralizare a ceea ce ti se pare fals, la fel cum un antigen este neutralizat de un anticorp specific. Mintea fabrica instantaneu anticorpii cu care neutralizam cuvintele care ni se par false. Celelalte cuvinte, care ni se par adevarate, sunt incorporate in mintea noastra si sunt transformate in credinte, adica sunt asimilate in "carnea" mintii noastre si astfel devin parte din noi, dintr-o fiinta construita din cuvintele proprii. Da! Se poate spune ca fiinta este intruparea cuvintelor ei si aceasta cu atat mai mult daca vrei sa traiesti, sa supravietuiesti, in ciuda tuturor vicisitudinilor, contrarietatilor sau agresionilor. In aceste situatii, trebuie mai mult ca oricand sa te transformi in cuvinte, sa te pui in cuvinte, sa te descri, sa-ti vorbești si sa te numesti. La fel bolnava mea de azi! Si o sa-ti rescriu o poezie fascinanta a lui Nichita Stanescu care iti spune aceeasi poveste: cum sa supravietuisti punandu-te in cuvinte.

"Daimonul meu catre mine"

Nichita Stanescu

*"Vine focul, imi zise, fii atent vine focul
si-o sa vezi cu ochii pietrele inmuindu-se
si pe caprele negre de stanca inecandu-se
in moalele stancii.
Marea, pe dansa chiar o s-o vezi
supta de fluviu si pe acesta
supt de rauri si pe acestea
supte de izvoare si pe ele
absorbite de setea unei fapturi alergand.
Ai sa vezi, imi spuse Daimonul meu, mie,*

*ai sa vezi cum se usuca pestii
si cum se imputesc balenele
cum se evapora meduzele,
caci iti zic tie, vine focul, ma auzi ?
- Te aud si ce sa fac eu,
chiar daca te aud ce sa fac eu, eu ce pot sa fac eu
- Schimba-te in cuvinte, mi-a zis Daimonul,
repede, cat mai poti sa te schimbi.
Schimba-ti ochiul in cuvint,
nasul si gura,
organul barbatesc al facerii,
talpile alergatoare,
parul care-a inceput sa-ti albeasca
prea des incovoziata sira a spinarii,
schimba-te in cuvinte, repede, cat mai e timp.
- I-am spus Daimonului : tu nu sti ca
vorba arde,
verbul putrezeste,
iar cuvantul
nu se intrupeaza ci se destrupeaza.
Am pus un sentiment pe bronz si tu sti asta
si a fiert din pricina luminii soarelui.
Am dat un nume unui copil
si numele s-a spart de timp si de vrabii.
- Stiu asta, mi-a zis Daimonul.
Schimba-te in cuvinte precum iti zic.”*

Cu aceeasi prietenie,

Dr. Radu Vrasti

Timisoara, 12 decembrie 2013